

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 1/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátskou kanceláriou HUDEC s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, advokátom – konateľom JUDr. Markom Hudecom, ktorou namietajú porušenie

- základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 600/2014 zo 14. augusta 2015,

- základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská streda v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 215/2006 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 600/2014 v období od 31. mája 2013 do 21. septembra 2015,

- základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 601/2014 a sp. zn. 11 Co 602/2014 zo 14. augusta 2015, ako aj

- základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nekonaním Krajského súdu v Trnave o odvolaniach z 30. a 31. decembra 2013, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“, v citáciách aj „sťažovateľ 1“ a „sťažovateľ 2“), ktorou namietajú porušenie

- základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 600/2014 zo 14. augusta 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“),

- základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 215/2006 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 600/2014 v období od 31. mája 2013 do 21. septembra 2015,

- základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 5 ústavy uzneseniami krajského súdu sp. zn. 11 Co 601/2014 a sp. zn. 11 Co 602/2014 zo 14. augusta 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu“), ako aj

- základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nekonaním krajského súdu o odvolaniach sťažovateľov z 30. a 31. decembra 2013.

Predmetom rozhodovania všeobecných súdov vo veci sťažovateľov bolo rozhodovanie o ich žalobe z 15. novembra 2006, ktorou sa *«... domáhali určenia, že nárok na bytovú náhradu žalovaných manželov [REDAKOVANÉ], ktorí doteraz užívajú našu nehnuteľnosť bez toho, aby za jej užívanie už od 1. 4. 1994! čokoľvek platili, a ktorým takýto*

nárok priznal právoplatný rozsudok OS DS č. 4 C/145/1995 z 2. 9. 1996 zanikol na základe ust. § 712c ods. 3 OZ...

Krajský súd v Trnave, ako odvolací súd Okresného súdu Dunajská Streda dňa 14. 8. 2015 vydal rozsudok č. 11 Co/600/2014-384... potvrdil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č. 7 C/215/2006-344 z 9. 1. 2014, ktorým súd našu žalobu zamietol.

Rozsudok nám bol doručený dňa 21. 9. 2015...

Dôvodom pre takýto postup bola neochota príslušného súdneho exekútora vykonať vypratanie manželov [REDAKOVANÉ] z nášho bytu bez bytovej náhrady v roku 2006 napriek tom, že vykonávaný rozsudok OS DS č. 4 C/145/1995 z 2. 9. 1996 považoval ako súdny exekútor tak i exekučný súd (prvostupňový i odvolací) už od začatia exekúcie v roku 2002 za vykonateľné rozhodnutie.

Odvolací súd vyjadril názor, že vo veci neexistuje naliehavý právny záujem na určení, nakoľko vec by mala byť riešená v rámci exekučného konania, ktoré prebieha pred Okresným súdom Dunajská Streda č. k. 6 Er 2774/02 od 2. 9. 2002.

Preto zamietavý rozsudok prvostupňového súdu z procesných dôvodov potvrdil.

Krajský súd Trnava zároveň vyjadril svoj názor, že uvedená otázka (zánik práva na bytovú náhradu povinných) má byť riešená v rámci menovaného exekučného konania postupom podľa § 185 EP za predpokladu, že povinní (manželia [REDAKOVANÉ]) uplatnia včas námietku bytovej náhrady v zmysle § 185 ods. 2 EP.

Krajský súd Trnava ale nezohľadnil skutočnosti, že exekučné súdy (totožné so súdmi v uvedenej veci) v konaní 6 Er 2774/02 zatiaľ neprávoplatne rozhodujú od apríla 2012 o zastavení exekučného konania podľa § 57 ods. 1 písm. a) EP z dôvodu údajného nesplnenia našej povinnosti zabezpečiť povinným bytovú náhradu (náhradný byt)...

Krajský súd Trnava vo veci pritom rozhodoval už druhý krát, keď dňa 31. 5. 2013 prvší rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č. 7 C/215/2006-214 z 18. 9. 2012 uznesením č. 11 Co/96/2013-255 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu. Pritom už vtedy, v roku 2013 mohol vo veci rozhodnúť zhodne s tu napádaným rozsudkom, teda vyhlásiť nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení a vec procesne skončiť...

Krajský súd v Trnave, ako odvolací súd Okresného súdu Dunajská Streda, ďalej svojimi uzneseniami č. 11 Co/602/2014-391 zo dňa 14. 08. 2015 a č. 11 Co/601/2014-389

zo dňa 14. 08. 2015 v tej istej veci rozhodol v zmysle § 220 OSP a v druhom prípade podľa § 219 ods. 1 OSP tak, že každého z nás zaviazal na zaplatenie poriadkovej pokuty vo výške 300 €.

Uznesenia nám boli doručené dňa 21. 9. 2015.

Svoje rozhodnutia zdôvodnil odvolací súd zhodne so zdôvodnením prvostupňového súdu tým, že má zato, že sme našimi odvolaniami učinili hrubo urážlivé podania, keď sme v súvislosti s podaním odvolania proti inému uzneseniu o poriadkovej pokute 300 €, ktorá nám bola uložená pre nevyužitie nášho práva na účasť na pojednávaní dňa 31. 10. 2013 uviedli (zhodne v identických odvolaniach) že „Vyzerá to tak, že konajúca sudkyňa sa zmocnila úlohy podvodníčky, resp. zlodēja, ktorý kričí chyťte zlodēja!.“... a... „Tvrdenie konajúcej sudkyne je ničím nepodložené, účelové klamstvo a lož“...».

Sťažovatelia uvádzajú, čo predchádzalo vydaniu poriadkových uzneseniam:

«Našu žalobu zo dňa 15. 11. 2006 pred Okresným súdom Dunajská Streda prejednávala zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ], ktorú – sťažovateľ 1 – poznám už od jej detských čias. Náš vzájomný vzťah nehodnotím ako priateľský.

S ohľadom na jej správanie, vedenie konania a rozhodovanie som nadobudol dojem, že [REDAKOVANÉ] vo veci nie je nestranným sudcom, čo som aj vyjadril vo svojom podaní (odvolaní) z 2. 4. 2007. Rovnaký záver prijala aj samotná [REDAKOVANÉ] a vo svojich vyjadreniach z 10. 9. 2007 a tiež 11. 4. 2008 ako opakovane aj dňa 30. 4. 2009 sama seba hodnotila ako vo veci (veciach) zaujatú voči mojej osobe.

Odvolací súd napriek tomu [REDAKOVANÉ] z pojednávania a rozhodovania veci svojím rozhodnutím zo dňa 30. 4. 2008 (na naše spoločné prekvapenie) nevytlúčil. Ústavný súd SR našu sťažnosť v konaní I. ÚS 103/2010 ohľadom porušenia práva na prerokovanie veci bez prietahov a porušenia práva na súdnu ochranu pred nestranným sudcom ako oneskorene podané odmietol.

Konajúca sudkyňa následne podľa nášho názoru nebola viac schopná vo veci konať nestranne.

Dňa 9. 11. 2010 nám uložila prvú poriadkovú pokutu vo výške po 300 € dôvodiac, že sme sa mali urážlivo vyjadriť v súvislosti s naším ospravedlnením sa na pojednávanie dňa 7. 10. 2010, keď sme sa vyjadrili, že „máme podozrenie, že konajúca sudkyňa

██████████ je aktívnou členkou organizovanej zločineckej skupiny na Okresnom súde Dunajská Streda. “ Krajský súd Trnava rozhodnutie o poriadkovej pokute svojim uznesením zo dňa 22. 11. 2011 potvrdil.

Dňa 31. 10. 2013 nám konajúca sudkyňa ██████████ uložila druhú poriadkovú pokutu vo výške po 300 € s tvrdením, že hrubo sťažujeme postup súdu, nakoľko sme sa na pojednávanie nedostavili a ani neospravedlnili.

Keď sme sa voči tomuto uzneseniu bránili našimi identickými odvolaniami zo dňa 30. 12. 2013 a 31. 12. 2013, ktoré som vypracoval ja – sťažovateľ 1 – použili sme v súvislosti s kritickým hodnotením napádaného rozhodnutia súdu o údajnom hrubom sťažení postupu súdu menované slovné spojenie, ktoré už beztak voči nám (mne, sťažovateľovi 1) zaujatá sudkyňa ██████████ opäť hodnotila osobne.

Dôvodom bolo a je naše presvedčenie, že určovací spor, ale aj všetky ostatné spory vo veci údajného nezákonného nadobudnutia nehnuteľností v ██████████ v roku 1993 trval neprímeranú dobu z dôvodov na strane súdu (súdov), ktoré sme hodnotili ako zámerné. Preto sme vo veci vyjadrili kritiku na adresu konajúcej sudkyne, ktorá podľa nášho názoru nesie (spolu)zodpovednosť za takýto stav.

Objektívne sme od roku 1994! (t. j. už takmer 21! rokov) v situácii, kedy súdy nie sú schopné – alebo skôr ochotné – našu vec vyriešiť. Za túto dobu musíme trpieť, že náš majetok, za ktorý sme riadne zaplatili vtedy bežnú trhovú cenu nemôžeme užívať, a tento navyše užívajú celkom bezplatne! cudzie osoby (napr. tu uvádzaní manželia ██████████).

Prvostupňový súd naše podanie opäť vyhodnotil ako hrubo urážlivé a opäť nám dňa 9. 1. 2014 uložil (tretiu) poriadkovú pokutu: mne, sťažovateľovi 1 vo výške 500 € a sťažovateľke 2 vo výške 300 €.

Odvolací súd dňa 14. 8. 2015 o uzneseniach OS DS z 9. 1. 2014 rozhodol tak, že nás opäť zaviazal uhradiť poriadkovú pokutu po 300 €.

Ako bolo zo strany odvolacieho súdu rozhodnuté o našom odvolaní z 30. 12. 2013 až 31. 12. 2013 nám nie je zrejmé. Nevylučujeme, že o tomto odvolaní doteraz rozhodnuté nebolo.»

V nadväznosti na uvedené sa preto sťažovatelia domnievajú, že „nás Krajský súd v Trnave tu napádaným rozsudkom č. 11 Co/600/2014-384 zo dňa 14. 8. 2015 v súvislosti

s uznesením Krajského súdu Trnava č. 3 CoE/7/2012-305 zo dňa 24. 4. 2012 stavia do situácie, kedy je nám *de facto* odnímané právo na prístup súdu, teda napádaným rozsudkom bolo zasiahnuté do nášho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj nášho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Civilné súdy totiž odmietajú v určovacom spore vyriešiť spor o existencii alebo zániku nároku povinných na bytovú náhradu tým, že zabezpečenú bytovú náhradu títo bezdôvodne odmietli a svoje právo v dôsledku nečinnosti v zmysle § 712c ods. 3 OZ stratili.

Na druhej strane exekučné súdy najskôr právo vykonať nútené vypratanie povinných najskôr priznali, keď vo veci v roku 2002 riadne začalo exekučné konanie a až po takmer 10! rokoch exekúcie opäť súdy toto právo spochybnili. Pritom povinní boli vo veci obrany svojich práv opäť nečinní.

Okresný súd Dunajská Streda naposledy svojím uznesením 6 Er/2774/2002-469 zo dňa 9. 10. 2015 konštatuje nesplnenie materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu, keď nám vytýka skutočnosť, že na exekučnom titule nie je vykonateľnosť rozhodnutia vyznačená. Reaguje tak zrejme na skonzumovanie práva povinných pre ich nečinnosť v roku 2002 pri začatí exekúcie) a prenášaním dôkazného bremena na nás usiluje o zastavenie exekučného konania.

Záver Krajského súdu Trnava v tu napádanom rozsudku (na str. 7 a 8), podľa ktorého povinnému (nájomcovi) právo na bytovú náhradu nezanikne len za predpokladu, že včas uplatní námietku podľa § 185 ods. 2 EP, prípadne že nájomca včas podá určovaciu žalobu. A ďalej záver, podľa ktorého sa súd vadami ponúknutej bytovej náhrady zaoberá až na základe námietok povinného podľa § 185 ods. 2 EP vyznievajú síce ako logické, ale neaplikované v našom prípade.

Krajský súd Trnava nás v napádanom rozsudku odkazuje na exekučné konanie, avšak exekučný súd nám právo (ostatným rozhodnutím) celkom upiera.

Preto sa domnievame, že nám krajský súd v Trnave ako aj Okresný súd v Dunajskej Strede upierajú právo na prístup k súdu v otázke či zaniklo, alebo i naďalej trvá nárok žalovaných (a povinných) manželov [REDAKOVANÉ] na súdom v roku 1996 priznaný náhradný byt...“.

Sťažovatelia tvrdia, že „... už vtedy, v roku 2013 mohol Krajský súd Trnava vo veci rozhodnúť zhodne s tu napádaným rozsudkom, teda vyhlásiť nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení a vec procesne skončiť.

Ak to ale súd nespravil, spôsobil vo veci zbytočné prieskumy spočívajúce v potrebe zopakovania prvostupňového a tiež odvolacieho konania v roku 2013-2015 a bezpochyby tiež jeho predraženie, čím zasiahol do nášho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj nášho práva podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Tento stav bol založený dňa 31. 5. 2013 uvádzaným uznesením Krajského súdu Trnava č. 11 Co/96/2013-255 trval do dňa 21. 9. 2015 doručením rozsudku Krajského súdu Trnava č. 11 Co/600/2014-384 zo dňa 14. 8. 2015 (trvajúc teda po dobu takmer 52 mesiacov) a dozvedeli sme sa o ňom až z tu uvádzaného rozsudku Krajského súdu Trnava.“.

K poriadkovým podaniam sťažovatelia uvádzajú:

„V súvislosti s uloženými nám poriadkovými opatreniami potvrdenými (zmierneným a potvrdeným) uzneseniami Krajského súdu Trnava č. 11 Co/602/2014-391 zo dňa 14. 08. 2015 a č. 11 Co 601/2014-389 zo dňa 14. 08. 2015 tieto hodnotíme ako trest zo strany [REDAKOVANÉ], sudkyne Okresného súdu Dunajská Streda, voči mne, sťažovateľovi I, za to, že som sa rozhodol využiť svoje právo prejavu a kritizovať súd za objektívnu skutočnosť, spočívajúcu v neschopnosti súdov vyriešiť občiansky spor (občianske spory) v primeranej lehote.

Pretože sudkyňu [REDAKOVANÉ], sťažovateľ I poznám, nemyslím, že je neschopná spor v primeranej lehote vyriešiť. Nadobudol som preto skôr dojem, že spor (spory) nerieši zámerne, ale ich predlžuje sledujúc získanie času, čo napokon vyjadrila v (neprávoplatnom) uznesení Okresného súdu Dunajská Streda č. 7 C/215/2006-153 z 9. 12. 2009, ktorým bolo konanie prerušené do rozhodnutia NS SR ako dovolacieho súdu vo veci Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn.: 4 C/204/1996 o neplatnosti kúpnej zmluvy (ktorou sme nadobudli o. i. aj dom, v ktorom je byt, z ktorého by mali byť manželia [REDAKOVANÉ] vyprataní).

Práve konaním (nekonaním) Okresného súdu Dunajská Streda, jeho rozhodnutiami o prerušení konaní, odklade exekúcie... aj v iných konaniach bol zapríčinený objektívny

stav, kedy sme od roku 1994! (t. j. už takmer 21! rokov) v situácii, že náš majetok, za ktorý sme riadne zaplatili vtedy bežnú trhovú cenu nemôžeme užívať a tento navyše užívajú celkom bezplatne! cudzie osoby (napr. tu uvádzaní manželia [REDACTED])

Preto som – sťažovateľ 1 verejne vyjadril podozrenie o úmyselnom konaní sudkyne [REDACTED], ako jej kritiku, ktoré sudkyňa vyhodnotila ako osobný útok a uložila mne aj sťažovateľke 2 poriadkovú pokutu.

Domnievame sa, že pokuty uložené dňa 9. 1. 2014 a potvrdené (zmiernené vo vzťahu k sťažovateľovi 1) tu uvádzanými uzneseniami Krajského súdu Trnava že v skutočnosti trestajú za to isté, ako pokuty uložené ešte dňa 9. 11. 2010 potvrdené Krajským súdom Trnava dňa 22. 11. 2011.

Potom uzavieram, že Okresný súd Dunajská Streda svojimi uzneseniami č. 7 C/215/2006-340 z 9. 1. 2014 a č. 7 C/215/2006-342 z 9. 1. 2014 a Krajský súd Trnava svojimi uzneseniami č. 11 Co/602/2014-391 zo dňa 14. 08. 2015 a č. 11 Co/601/2014-389 zo dňa 14. 08. 2015 zasiahli do našich práv na zákaz trestania dvakrát za to isté v zmysle Čl. 50 ods. 5 Ústavy SR a tiež do našej slobody prejavu v zmysle Čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy SR.“

K namietanému nekonaniu o podanom odvolaní sťažovateľa uvádzajú:

„Ako sme už uviedli, Okresný súd Dunajská Streda nám ešte dňa 31. 10. 2013 uznesením 7 C/215/2006-319 uložil druhú poriadkovú pokutu v poradí vo výške každému 300 €. Voči tomuto rozhodnutiu sme dňa 30. 12. 2013 a 31. 12. 2013 podali odvolania, proti ktorým doteraz nebolo rozhodnuté; resp. o ktorých rozhodnutí nemáme žiadnu vedomosť.

Potom konštatujeme, že aj ohľadom uvedeného je zasahované zo strany Krajského súdu Trnava alebo Okresného súdu Dunajská Streda (keďže ide o uznesenia, ktoré je možné zmeniť aj autoremedúrou) do nášho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a Čl. 6 ods. 1 Dohovoru osobitne za situácie, keď odvolací súd rozhodol o našich časovo mladších odvolaniach.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd vyslovil, že

„Ústavné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako i právo podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov Rozsudkom Krajského súdu Trnava č. 11 Co/600/2014-384 zo dňa 14. 8. 2015 porušené boli.

Ústavné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako i právo podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov v konaní Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn.: 7 C/215/2006 a Krajského súdu Trnava sp. zn.: 11 Co/600/2014 v čase od 31. 5. 2013 do 21. 9. 2015 porušené boli.

Ústavné právo sťažovateľov podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy SR a čl. 50 ods. 5 Ústavy SR uznesením Krajského súdu Trnava č. 11 Co/602/2014-391 zo dňa 14. 08. 2015 a uznesením Krajského súdu Trnava č. 11 Co/601/2014-389 zo dňa 14. 08. 2015 porušené boli.

Ústavné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako i právo podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov nekonaním Krajského súdu Trnava o odvolaní sťažovateľov zo dňa 30. 12. 2013 a 31. 12. 2013 porušené boli...

zrušil Rozsudok Krajského súdu Trnava č. 11 Co/600/2014-384 zo dňa 14. 8. 2015 priznal každému zo sťažovateľov primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.000 € a náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR. “.

V sťažnosti sťažovatelia uviedli, že ju podali vopred elektronicky, pričom bude spolu s prílohami („*splnomocnenie a rozhodnutia, na ktoré sa odkazujeme*“) doplnená v zákonnej lehote. Takéto doplnenie sťažnosti ústavnému súdu doručené dosiaľ nebolo.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 215/2006-344 z 9. januára 2014 (ďalej aj „*rozsudok okresného súdu*“) v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu boli právoplatne skončené 29. septembra 2015. Súčasne si vyžiadal od okresného súdu zaslať tieto rozsudky.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

II.1 K ne/splneniu zákonom predpísaných náležitostí

Každé podanie, o ktorom má ústavný súd konať, musí spĺňať zákonom predpísané náležitosti. V konaní o sťažnosti sú to náležitosti ustanovené v § 20 a v § 50 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

K sťažnosti sťažovatelia nepripojili splnomocnenie pre advokáta (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) ani napadnuté rozhodnutia (§ 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), hoci v sťažnosti avizovali, že *„Táto sťažnosť je podávaná vopred elektronicky, pričom bude spolu s prílohami (plnomocnenstvo a rozhodnutia, na ktoré sa odkazujeme) doplnená v zákonnej lehote“*.

Navyše, pred podaním tejto sťažnosti sa sťažovatelia už obrátili na ústavný súd spoločne s približne 40 sťažnosťami, takže im zjavne neboli zákonom ustanovené

náležitosti na podanie sťažnosti neznáme. Navyše ide o také náležitosti, splnenie ktorých by si vyžadovalo osobitné právnické zručnosti.

Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovatelia sú v tomto konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, navyše nie je to ich prvá sťažnosť a ani prvá sťažnosť tohto advokáta, v ktorých zastupuje sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, II. ÚS 597/2016, II. ÚS 118/2017, IV. ÚS 74/2018, IV. ÚS 424/2018).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že ide o taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, ktorý zakladá dôvod na jej odmietnutie z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

Napriek uvedeným nedostatkom ústavný súd posúdil sťažnosť sťažovateľov na základe podkladov získaných od okresného súdu.

II.2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07).

Článok 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je prvotným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany zaručenej ústavou v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy [(čl. 46 až čl. 50 ústavy) (m. m. II. ÚS 71/97)].

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Ústavný súd preto v zásade nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri

výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (IV. ÚS 287/04). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať

sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (IV. ÚS 103/2014).

Predmetom predbežného prerokovania sťažovateľmi namietané porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že k porušeniu označených práv sťažovateľov malo dôjsť tým, že im bol zo strany konajúcich súdov odmietnutý prístup k súdu, pričom argumentujú porušením ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V nadväznosti na uvedené pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého rozsudku krajského súdu. Z rozsudku okresného súdu, ako aj napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že *„Navrhovatelia sa domáhali s návrhom zo dňa 15. 11. 2006 o určenie, že nárok odporcov na bytovú náhradu stanovenú rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede č. k. 4 C/145/1995 zo dňa 2. 9. 1996 na základe ust. § 712c ods. 3 OZ zanikol. Žiadali tiež priznať náhradu trov konania...“*.

Z napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že *„Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 10 C/25/2010 je návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhajú určenia, že nárok odporcu na bytovú náhradu stanovenú rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede č. k. 4 C/145/1995, zo dňa 02. 09. 1996 na základe ust. § 712c ods. 3 zanikol.“*

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietnutý.

Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľov uplatneného nároku a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvostupňového súdu vo veci s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku...“.

Krajský súd založil odôvodnenie svojho rozhodnutia jednak na stotožnení sa s výsledkami dokazovania, ako aj s právnymi závermi okresného súdu poukazujúc na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (platného a účinného v čase rozhodovania, pozn.), konštatujúc, že „*Ozvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu v žiadnej časti preskúmaného rozhodnutia odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Keďže prvostupňový súd napadnutý rozsudok vo všetkých jeho častiach riadne odôvodnil, pričom s týmto odôvodnením sa súd plne stotožňuje a zároveň sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie, odvolací súd nemá čo k veci dodať. K odvolacím argumentom navrhovateľov sa však žiada uviesť nasledovné*“, pričom nad rámec uvedeného považoval za potrebné uviesť:

«... napriek argumentácii súdu prvého stupňa viažúcej sa na popísanie dôvody zamietnutia návrhu navrhovateľov sa navrhovateľom v prvom rade nepodarilo preukázať naliehavý právny záujem na žiadanom určení.

Podľa § 80 písm. c) O. s. p. návrhu na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Základnou podmienkou dôvodnosti, a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p. je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa. Právny záujem navrhovateľa musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre navrhovateľa to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jedna z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi: odporcom je popieraná existencia (neexistencia) práva, či právneho pomeru navrhovateľa, teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania je sporný (existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi účastníkmi); jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia navrhovateľa, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom; jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty, resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu.

Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Je teda nutné, aby tento naliehavý záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvého stupňa, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (porovnaj § 154 ods. 1, § 211 ods. 3 O. s. p.).

Rozsudok súdu znejúci na plnenie nevyhnutne obsahuje určenie práva alebo právneho vzťahu, ale toto určenie sa uvedie iba v odôvodnení rozsudku ako predpoklad pre výrok na plnenie. Sú však aj situácie, keď sa s návrhmi na plnenie nevystačí a keď treba rozhodnúť o samej existencii práv alebo právneho vzťahu. Navrhovateľ nežiada plnenie, ale žiada určenie, ktoré samo vyvolá určité právne následky. Preto vznikla určovacia žaloba ako doplnok žaloby na plnenie, aby bolo možné poskytnúť aj nepriamu ochranu právnym pomerom tam, kde sú ohrozené. Určovacou žalobou sa navrhovateľ nedomáha prisúdenia plnenia, nedomáha sa teda vydania exekučného titulu, ale jeho zámerom je, aby súd v rozsudku vyriekol, že určité právo či právny vzťah existuje alebo neexistuje. Navrhovateľ podaním určovacej žaloby vyjadruje, že mu k ochrane práva postačí jeho určenie – „danie mu istoty práva“. Požadované určenie sa pritom nemôže týkať existencie alebo neexistencie samotnej právnej skutočnosti, ale len práva alebo právneho vzťahu. Určovacie žaloby majú len preventívnu funkciu, smerujú k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Z tohto dôvodu žaloba na určenie nie spravidla opodstatnená tam, kde je možné domáhať sa ochrany žalobou na plnenie. Právo (právny vzťah), existenciu alebo neexistenciu ktorého určovací výrok vyslovuje, je týmto výrokom vždy určované len vo vzťahu k prítomnosti. Ako uvádza judikatúra (porovnaj napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 1985 sp. zn. 2 Cz 18/85, z 26. augusta 1993 sp. zn. 1 Cdo 76/93, z 24. marca 1997 sp. zn. 2 Cdo 135/96), rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za dobu minulú. Výrok rozsudku aj v konaní o určovacej žalobe musí zodpovedať právnemu vzťahu, resp. právu v prítomnom čase, t. j. v čase vyhlásenia rozsudku (podľa § 154 ods. 1 O. s. p. je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia).

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 1998, sp. zn. 5 Cdo 60/98, publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. Rc 8/2000, určovacou žalobou sa žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívna určovacia žaloba), alebo že tu nie je (negatívna

záujem bol daný nielen v čase rozhodovania súdu prvého stupňa, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu. Bez doloženej existencie takéhoto záujmu musí súd žalobu podľa § 80 písm. c) O. s. p. zamietnuť ako neprípustnú. Ide o samostatný a prvoradý dôvod pre jej zamietnutie, v dôsledku čoho ak súd dospeje k záveru, že určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) O. s. p. nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení procesne prípustným nástrojom na ochranu práva, zamietne takú žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (viď. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo/44/2008). Nie je vylúčené ani podanie určovacej žaloby neuvedenej v § 80 písm. c) O. s. p. O takúto žalobu ide tiež vtedy, keď navrhovateľ nepožaduje určiť existenciu alebo neexistenciu právneho vzťahu alebo práva, ale sa domáha určenia existencie alebo neexistencie právnej skutočnosti. Žaloba, ktorou sa účastník domáha určenia (ne)existencie právnej skutočnosti, môže byť opodstatnená, pokiaľ má oporu v platnom právnom poriadku (napr. ust. § 77 Zákonníka práce alebo § 175 ods. 2 O. s. p.); ak však právny poriadok takúto žalobu neprípúšťa, treba i bez ďalšieho zamietnuť (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo/231/2006).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, ktorý dospel k správne mu záveru, keď na strane navrhovateľov nevidel existenciu naliehavého právneho záujmu na ich určovacej žalobe. Bolo potrebné skúmať, či určovacou žalobou ako žiadajú navrhovatelia, sa odstráni aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľmi a odporcami, ktorý je ohrozením právneho postavenia (nie faktického) navrhovateľov a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Povinnosť preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zaťažuje navrhovateľov.

V prejednávanej veci je odvolací súd toho názoru, že nárok navrhovateľov, ktorý si uplatnili v tomto konaní, je riešený v exekučnom konaní a to v ust. § 185 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a tento právny inštitút predstavuje adekvátny prostriedok ochrany oprávnených záujmov navrhovateľov. V tomto ustanovení sa uvádza, že ak vykonateľné rozhodnutie, ktoré je podkladom na exekúciu ukladá, aby povinný vypratá byt, za ktorý treba zabezpečiť či už náhradný byt alebo náhradné ubytovanie, exekútor vykoná exekúciu až vtedy, keď oprávnený preukáže,

že pre povinného je zabezpečená taká bytová náhrada, aká je určená v rozhodnutí, ktoré je podkladom exekúcie. Zabezpečenie bytovej náhrady oprávnený môže preukázať rôzne (napr. predložením návrhu nájomnej zmluvy, predložením písomného vyhlásenia osoby, ktorá poskytne bytovú náhradu o tom, že uzavrie zmluvu o nájme alebo podnájme s povinným a pod.). K tomu, aby exekútor mohol vykonať exekúciu je nutné, aby z tohto preukazu oprávneného bola jasne zrejmá identita ním zabezpečovanej bytovej náhrady s náhradou určenou v rozhodnutí, na základe ktorého sa exekúcia navrhuje. Túto otázku pred vykonaním exekúcie skúma exekútor alebo súd na základe včasnej námietky povinného proti bytovej náhrade (§ 185 ods. 2,3 Exekučného poriadku). Nájomca môže mať výhrady voči bytovej náhrade ako aj voči spôsobu jej zabezpečenia. Aby mu právo na bytovú náhradu nezaniklo musí si svoje právo chrániť súdnou cestou v zmysle ust. § 160 ods. 3 O. s. p. Žalobu treba oprieť o naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) O. s. p. Ak bude žaloba opodstatnená, v rozsudku súd určí, že právo na bytovú náhradu nezaniká. Určenie má slúžiť ako ochrana pred výkonom rozhodnutia postupom podľa § 185 Exekučného poriadku. Exekúciu vypratáním bytu, za ktorý podľa exekučného titulu treba zabezpečiť bytovú náhradu môže exekútor vykonať, až keď oprávnený preukáže, že pre povinného je bytová náhrada zabezpečená. Exekútor túto okolnosť posudzuje pred tým, ako vydá upovedomenie o začatí exekúcie. Súd sa ňou zaoberá až na základe námietok povinného proti bytovej náhrade podľa § 185 ods. 2 Exekučného poriadku. Posudzovanie bytovej náhrady súdnym exekútorom a po podaní námietok pri bytovej náhrade súdom predpokladá, že oprávnený tvrdí, zároveň predkladá alebo aspoň označuje dôkazy na preukázanie, že pre povinného je zabezpečená taká bytová náhrada, ktorú určuje exekučný titul. Námietky proti bytovej náhrade sú vo svojej podstate námietkami proti kvalite tejto náhrady teda námietkami, či zabezpečená náhrada zodpovedá jej určeniu v exekučnom titule.

V prejednávanej veci je tak odvolací súd toho názoru, že navrhovatelia v tomto konaní nemajú naliehavý právny záujem na takejto určovacej žalobe a teda na určení skutkovej okolnosti, že nárok odporcov na bytovú náhradu zanikol, nakoľko zákon takúto určovaciu žalobu v hmotnom práve nepripúšťa a samotné posúdenie, či náhradný byt spĺňa kritériá a charakter bytovej náhrady tak, ako bola stanovená rozhodnutím súdu je predmetom posúdenia v rámci exekučného konania v zmysle ust. § 185 Exekučného

poriadku. Ďalej odvolací súd uvádza, že rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za dobu minulú, tak ako to v tomto konaní žiadali navrhovatelia a teda, že nárok odporcov na bytovú náhradu, stanovenú rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 02. 09. 1996, č. k. 4 C/145/1995 zanikol. Výrok rozsudku aj v konaní o určovacej žalobe musí zodpovedať právnemu vzťahu, resp. právu v prítomnom čase, t. j. v čase vyhlásenia rozsudku (podľa § 154 ods. 1 O. s. p. je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia).

Odvolací súd preto vzhľadom na vyššie uvedené, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa pre jeho vecnú správnosť potvrdil (podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p.), keď tento správne rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. i o náhrade trov konania.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a v odvolacom konaní úspešným odporcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si žiadne neuplatnili a tak žiadne trovy konania nevznikli».

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľov, pričom im zároveň poskytol zrozumiteľnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď, prečo ich námietkam nebolo možné vyhovieť, ktorú založil na relevantnej právnej úprave. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je podľa názoru ústavného súdu zrejmé, že vo veci konajúce všeobecné súdy postupovali tak v súlade s príslušnými ustanoveniami relevantných právnych predpisov, ako aj v súlade s ustálenou judikatúrou. Vzhľadom na to, že záver krajského súdu o potvrdení rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 215/2006 z 9. januára 2014, ktorým okresný súd návrh sťažovateľov zamietol, je založený na racionálnom, podrobnom a ústavne konformnom výklade príslušnej právnej úpravy, ústavný súd nevidí dôvod, aby prehodnocoval jeho závery.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd konštatuje, že právny názor, na ktorom je založený napadnutý rozsudok krajského súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v okolnostiach danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát zdôraznil, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania, a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom (napr. IV. ÚS 340/04, II. ÚS 519/2012, II. ÚS 140/2013).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu nie je príčinná súvislosť, ktorá by mala za následok porušenie sťažovateľmi označených práv, a preto túto časť sťažnosti sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.2 K namietanému porušeniu základného práva základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 215/2006 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 600/2014 v období od 31. mája 2013 do 21. septembra 2015 a nekonaním krajského súdu o odvolaní sťažovateľov z 30. a 31. decembra 2013

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu základného práva nečinnosťou tohto orgánu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že krajský súd a okresný súd porušili ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v označených konaniach. Podľa zistenia ústavného súdu boli

už v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu tieto konania právoplatne skončené (29. septembra 2015).

Keďže sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, ako aj postupom krajského súdu v označených konaniach v čase, keď krajský súd už vo veci nekonal, k namietanému porušovaniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, ako aj krajským súdom už nemohlo dochádzať.

Čo sa týka námietky sťažovateľov uvedenej v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 20. novembra 2015 o nekonaní krajského súdu o ich odvolaniach proti uzneseniam okresného súdu z 30. a 31. decembra 2013 o uložení im poriadkových pokút z 9. januára 2014, zo sťažnosti tiež vyplynulo, že *„odvolací súd dňa 14. 8. 2015 o uzneseniach OS DS z 9. 1. 2014 rozhodol tak, že nás opäť zaviazal uhradiť poriadkovú pokutu po 300 €“*. Znamená to, že aj v tomto prípade ide o právoplatne skončené konania. Navyše, ústavný súd poznamenáva, že zo spisovej dokumentácie vyplýva, že uloženie poriadkových pokút bolo opodstatnené. V nadväznosti na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 5 ústavy uzneseniami Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 601/2014 a sp. zn. 11 Co 602/2014 zo 14. augusta 2015

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 50 ods. 5 ústavy nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevyklučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

Porušenie základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2, ako aj čl. 50 ods. 5 ústavy odôvodňujú sťažovatelia napadnutými uzneseniami krajského súdu uložením im poriadkových opatrení v napadnutom konaní.

Čo sa týka namietaného porušenia základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ústavný súd uvádza, že samotné uloženie procesného opatrenia – poriadkovej pokuty samo osebe ešte nesignalizuje porušenie týchto základných práv. O porušení týchto základných práv sú prioritne oprávnené rozhodovať všeobecné súdy na základe sťažovateľmi podaných návrhov. Právomoc ústavného súdu je subsidiárna.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Čo sa týka namietaného porušenia čl. 50 ods. 5 ústavy, ústavný súd uvádza, že medzi namietaným porušením tohto práva a uložením poriadkovej pokuty napadnutými uzneseniami krajského súdu nijakým spôsobom nepreukázali príčinnú súvislosť. Ústavná ochrana pred uložením poriadkového opatrenia v občianskoprávnom konaní pod čl. 50 ods. 5 ústavy zjavne nespadá.

O zjavne neopodstatnený návrh ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany, uviedol, o ktoré dôkazy oprel svoje závery a prečo odmietol vykonať navrhované dôkazy. Krajský súd v napadnutom konaní postupoval v medziach svojej právomoci, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne udržateľné. Napadnutý rozsudok je podľa názoru ústavného súdu aj náležite odôvodnený.

Vo vzťahu k sťažovateľovmu nesúhlasu so spôsobom hodnotenia dôkazov ústavný súd poukazuje na to, že všeobecné súdy hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia (voľného uváženia), ktoré však neznamená možnosť ľubovôle z ich strany, ale musí byť založené na logickom úsudku, ktorý vyplýva zo starostlivého uváženia všetkých dôkazov získaných a vykonaných zákonným spôsobom.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že mu bolo odňaté právo na prístup k súdu, pretože vo veci konajúce súdy rozhodli v rozpore s jeho názorom, ústavný súd poukazuje na to, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa ním navrhovaného spôsobu hodnotenia dôkazov alebo právo na rozhodnutie v súlade s jeho skutkovým a právnym názorom, resp. právo na úspech v konaní. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani

záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania (napr. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení, preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho návrhmi uplatnenými v petite sťažnosti.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2019